

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України «Про внесення змін до статті 13 Закону
України «Про нотаріат» щодо уточнення правових відносин, пов'язаних
з діяльністю помічника нотаріуса»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Статтею 13 Закону України «Про нотаріат» визначено загальні вимоги до помічника нотаріуса.

Зокрема, частиною першою встановлено, що помічником нотаріуса може бути громадянин України, який має вищу юридичну освіту, але не нижче першого рівня (бакалавр), володіє державною мовою, має стаж роботи у сфері права не менш як три роки. Частиною шостою закріплено, що нотаріус може мати лише одного помічника.

Такі вимоги й обмеження стосовно помічників нотаріусів не мають обґрунтованого пояснення з огляду на обсяг повноважень, які помічники можуть здійснювати.

Так, відповідно до частини четвертої статті 13 Закону «Про нотаріат» помічник нотаріуса за дорученням нотаріуса «бере участь у прийомі фізичних осіб та представників юридичних осіб, складенні проектів правочинів, свідоцтв, інших документів, пов'язаних із вчиненням нотаріальних дій, і статистичних звітів; вносить записи до реєстру для реєстрації нотаріальних дій, веде діловодство та архів нотаріуса, готує та надсилає за дорученням нотаріуса запити до юридичних осіб щодо відомостей та документів, необхідних для вчинення нотаріальних дій, а також виконує іншу допоміжну і технічну роботу».

Тобто, помічник нотаріуса виконує функції, які безпосередньо не пов'язані із вчиненням нотаріальних дій, а спрямовуються на «допоміжну і технічну роботу» відповідно до доручення нотаріуса. Жодна з цих функцій не потребує тривалого досвіду, для забезпечення яких, зазвичай, і висуваються вимоги щодо стажу.

Так, для помічника приватного виконавця¹, помічника адвоката², помічника арбітражного керуючого³ спеціальне законодавство не встановлює жодних вимог щодо стажу роботи – всі вимоги зосереджуються на наявності профільної освіти, володінні державною мовою та відсутності непогашеної судимості. Для помічника (асистента) аудитора⁴, помічника бухгалтера⁵, помічника оцінювача майна⁶ та інших осіб, які займаються незалежною професійною діяльністю⁷, закон взагалі не висуває жодних вимог, в тому

---

¹ стаття 28 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»

² стаття 16 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»

³ стаття 14 Кодексу України з процедур банкрутства

⁴ Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»

⁵ Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»

⁶ Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні»

⁷ Пункт 14.1.226 статті 14 Податкового кодексу України

числі, щодо стажу роботи. Відсутні вимоги до стажу роботи також для працівників патронатних служб (посади радників, помічників, уповноважених) в державних органах⁸, помічників-консультантів народних депутатів України⁹, помічників-консультантів депутатів місцевих рад¹⁰.

Тобто, жоден з чинних законів України, які визначають кваліфікаційні вимоги до помічників осіб, які займаються незалежною професійною діяльністю, не висувають вимог до наявності стажу роботи за спеціальністю для осіб, які приймаються на роботу помічника. Не висувають такі вимоги й до помічників Президента України, працівників секретаріатів Голови Верховної Ради України та його заступників, помічників Прем'єр-міністра України та інших членів Кабінету Міністрів України, помічників-консультантів народних депутатів України тощо.

Лише для помічників нотаріусів встановлені вимоги щодо стажу роботи в 3 роки, що є невиправданим як з огляду на встановлені законом функції та повноваження помічника, так і порівняно з вимогами до інших спеціалістів, зазначеними вище.

Трирічний стаж роботи у галузі права є надмірним, оскільки зазвичай такий або навіть менший стаж вимагається для отримання права особі самій здійснювати професійну діяльність, а не бути помічником.

Так, наприклад, щоб стати адвокатом необхідний стаж роботи у галузі права 2 роки¹¹. Щоб стати арбітражним керуючим – стаж роботи 3 роки¹², а для судді – 5 років¹³.

При цьому, наявність вимоги щодо 3-річного стажу роботи для помічників нотаріусів звужує можливості найму нотаріусами помічників, оскільки далеко не кожен кваліфікований юрист з досвідом роботи більше трьох років погодиться займатись «допоміжною та технічною роботою» помічника.

Окрім того, видається необґрунтованим встановлене частиною шостою статті 13 Закону «Про нотаріат» обмеження, що нотаріус може мати лише одного помічника.

Відтак, законопроект пропонується зняти невиправдані обмеження стосовно помічників нотаріусів, а саме – прибрати нічим не обумовлені вимоги щодо необхідності наявності у помічника нотаріуса трирічного стажу роботи у галузі права, а також обмеження щодо кількості помічників у нотаріуса.

Додатково законопроект пропонує привести термінологію щодо рівня вищої освіти помічника у відповідність до вимог статті 5 Закону України «Про вищу освіту», та усунути юридичну неточність в останньому реченні частини четвертої статті 13 Закону України «Про нотаріат», яка забороняє помічнику

---

⁸ стаття 92 Закону України «Про державну службу»

⁹ стаття 34 Закону України «Про статус народного депутата України»

¹⁰ стаття 29¹ Закону України «Про статус депутатів місцевих рад»

¹¹ стаття 6 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»

¹² стаття 11 Кодексу України з процедур банкрутства

¹³ стаття 69 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»

«підписувати нотаріальні документи», тоді як в законі відсутній термін «нотаріальний документ». Очевидно, що дане обмеження мало б стосуватись заборони помічнику вчиняти нотаріальні дії, що і пропонується виправити законопроектом.

2. Мета і завдання законопроекту

Законопроект спрямований на уточнення кваліфікаційних вимог до помічників нотаріусів, усунення наявної в Законі «Про нотаріат» дискримінації щодо можливості працевлаштування громадян помічниками нотаріуса, виправлення недоліків та помилок у правовому регулюванні їх діяльності.

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Проектом Закону «Про внесення змін до статті 13 Закону України «Про нотаріат» щодо уточнення правових відносин, пов'язаних з діяльністю помічника нотаріуса» пропонується:

- виключення вимог щодо стажу роботи у сфері права для осіб, які претендують на посади помічника нотаріуса;
- приведення Закону України «Про нотаріат» у відповідність до термінології Закону України «Про вищу освіту»;
- підвищення квоти щодо максимальної кількості помічників у нотаріуса з одного до трьох;
- встановлення прямої заборони для помічників нотаріусів на вчинення нотаріальних дій.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

В даній сфері діють Конституція України, Закони України «Про нотаріат», «Про вищу освіту».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття і реалізація законопроекту додаткових витрат з Державного бюджету України або місцевих бюджетів не потребує.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття Закону

Прийняття законопроекту дозволить удосконалити правове регулювання діяльності нотаріату в Україні та покращити ситуацію з працевлаштуванням громадян України, в тому числі молодих спеціалістів, які мають відповідну освіту.

Народні депутати України

**Абрамович І.О. (посв. № 138)
та інші**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Абрамович Ігор Олександрович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000073372F0050A19200
Дійсний до: 24.03.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 138д9/1-2021/317902 від 13.10.2021

674103 4